

בעזהש"ת

בר מצוה "פשעטיל"

דרוש על דברי ה"ים של שלמה"

סעודת בר מצוה שעושים אין לך סעודת מצוה גדולה פזו

עם:

סדר ברכת המזון

מזכרת:

משפחת סעודת הבר מצוה

בשילוב עם:

סיום ששה סדרי משנה

של הבחור:

מרדכי אריה האנשטטר נ"י

הנחת תפילין: י"ב פנחם-אב תשע"ה

יום הבר מצוה: י"ח פנחם-אב תשע"ה

סעודת הבר מצוה: ב' דר"ח אלול תשע"ה

דרשת בר מצוה

של הבחור מרדכי אריה האנשטטר נירו יאיר ויזרח

- פארוואס איז חמשה עשר באב א יום מיוחד?
- פארוואס זאגט דער מהרש"ל אז סעודת בר מצוה שעושים אין לך סעודת מצוה גדולה מזו?
- איז א סעודת בר מצוה וואס איז נישט בו ביום אויך א סעודת מצוה ?
- פארוואס זאגט א בר מצוה בחור א פשעטיל?
- פארוואס זינגט מען אריין ביי א בר מצוה דרשה?
- וואס מאכט א בר מצוה א יום המיוחד?
- פארוואס פירט מען זיך אז א בר מצוה בחור מאכט א סיום?

די משנה זאגט און מסכת תענית פרק ד' משנה ח' "אמר רבן שמעון בן גמליאל לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכיפורים", אז עס איז נישט געווען קיין ימים טובים ביי די אידן אזוי ווי חמשה עשר באב און יום כיפור, "שבהן בנות ירושלים יוצאות בכלי לבן שאולין שלא לבייש מי שאין לו" ווייל אין דער טעג זענען אפילו די רייכע בנות ירושלים ארויס געגאנגען מיט ווייסע געבארטע קליידער כדי נישט צו פארשעמען די ארימע וואס האבן נישט קיין שיינע קליידער.

די גמרא פרעגט און מסכת תענית דף ל' ע"ב (ב"ב קכ"א עמוד א'), "בשלמא יום הכיפורים משום דאית ביה סליחה ומחילה, יום שניטנו בו לוחות האחרונות, אלא חמשה עשר באב מאי היא?" עס פארשטייט זיך גאנץ גוט פארוואס יום כיפור איז אויסגעוועהלט געווארען אלץ א יום המיוחד, וואס אין דער טאג זענען די בנות ירושלים ארויס געגאנגען מיט כלי לבן נישט צו פארשעהמען די וואס האבען נישט, ווייל יום כיפור איז די אייבישטער מוחל אויף אלע עבירות, און אין יענע טאג האט מען געגעבן די צווייטע לוחות, אבער חמשה עשר באב ווי קומט דאס צו א בחינה פון "לא היו ימים טובים לישראל"? פארוואס איז פונקט דער טאג אויסגעוועלט געווארן אלץ א יום המיוחד?

די גמרא ענטפערט עטליכע תירוצים. איינער פון די תירוצים איז "מפני שכלו מתי מדבר" ווייל די פערציג יאר וואס די אידן זענען געווען אין מדבר, אלץ א שטראף פאר די עבירה פון די מרגלים וואס האבען גערעדט לשון הרע, איז יעדער יאר תשעה באב געווען א מגיפה, און חמשה עשר

באב אין די פערציגסטע יאר האט זיך די מגיפה אויפגעהערט. פארדעם איז חמשה עשר באב איסגעוועהלט געווארען אלץ א יום המיוחד וואס ווערט גערעכנט אלץ "לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב".

און אזוי ווי יום כיפור איז א יום סליחה וכפרה פאר עבירות שבין אדם למקום, אבער עבירות שבין אדם לחבירו ווערט נישט מתכפר עד שיתרצה את חבירו און אידן טאקע בעטן זיך איבער איינער די צווייטע, און חמשה עשר באב איז נתכפר געווארען די עון לשון הרע פון די מרגלים, איז זייער פאסיג פארוואס פונקט די צוויי טעג זאלן זיין טעג וואס זענען מיוחד צו טוהן א זאך שלא לבייש מי שאין לו וואס איז א ענין פון בין אדם לחבירו און פארקערט פון לשון הרע. איז זייער גיט פארוואס פונקט אין די צוויי טעג זענען די בנות ישראל ארויס געגאנגען מיט געבארגטע קליידער.

זעהט מען פון דעם אז ווען אידן טוהן זאכען נישט צו פארשעמען אן אנדערע ווערט דאס א יום המיוחד וואס אן אנדערע יום טוב קומט נישט צי צו דעם.

דער מהרש"ל אין ים של שלמה באב קמא פ"ז סימן ל"ז ברענגט אז "סעודת בר מצוה שעושים אין לך סעודת מצוה גדולה מזו." אז עס איז נישט דא קיין גרעסערע סעודת מצוה ווי א סעודת בר מצוה.

דער מג"א אין סימן רכ"ה ס"ק ד' און דער דברי מלכיאל פון לאמזא, או"ח סימן ג', זאגן און נאמען פון דער מהרש"ל אז ווען הייסט א סעודת בר מצוה א סעודת מצוה שאין לך גדולה מזו, נאר ווען מען מאכט דער סעודה בו ביום ווייל אין דעם טאג ווערט דער בחור א מצווה ועושה. אויב אבער מאכט מען דער סעודת הבר מצוה נישט בו ביום, איז דער עצה אז דער בחור זאל זאגן א פשעטעל און דעס וואס מען זאגט דעם פשעטעל מאכט דעם סעודה א סעודת מצוה.

לכאורה דארף מען פארשטיין, פארוואס פינקט אויף א סעודת בר מצוה זאגט דער מהרש"ל אין לך סעודת מצוה גדולה מזו און אויך אויב דער פשעטיל איז דאס וואס מאכט דער סעודה וואס איז נישט בו ביום א סעודת מצוה פארוואס איז עס אנגעפירט אז מען זינגט אריין ביי א בר מצוה בחור'ס פשעטעל, מיט דעם אריינזינגען שטערט מען דאך די סעודה פון ווערן א סעודת מצוה?

עס איז טאקע דא א מעשה ווי דער בעלזער רב ז"ל האט נישט געלאזט ענדיגען א דרשה ביי א שמחה און האט געזאגט אז עס איז מקובל פון רבי מענדעלע מרימנובער אז א דרשה וואס מען זאגט ביי א שמחה זאל מען נישט לאזען אויספירען.

נאר מקע'ן זאגן דער טעם פארוואס מען זינגט אריין ביי א בר מצוה פשעטעל איז כדי נישט צו פארשעהמען די וואס קענען עס נישט. קומט אויס אז א בר מצוה סעודה ווערט א בחינה פון שלא לבייש מי שאין לו, און אזוי ווי מיר האבען פריער ערקלערט אז א טאג וואס איז מיוחד אויף שלא לבייש מי שאין לו ווערט א בחינה פון לא היו ימים טובים בישראל, עס ווערט א טאג וואס עס איז נישט דא אזא גרויסע יום טוב ווי דעם. און אז א בר מצוה סעודה ווערט אזא גרויסע יום טוב, ווערט די סעודה במילא א סעודת מצוה. קומט אויס אז נישט דאס זאגען די פשעטעל מאכט עס א סעודת מצוה נאר דער עצם אריין זינגען מאכט עס א סעודת מצוה. און אז דער טאג ווערט א בחינה פון לא היו ימים טובים בישראל פארשטייט זיך גיט פארוואס דער מהרש"ל ריפט דאס א סעודת מצוה שאין לך סעודת מצוה גדולה מזו.

יעצט אז מיר האבען באשטעטיגט אז א בר מצוה איז א יום המיוחד, פארוואס איז טאקע א בר מצוה סעודה אויסגעוועלט געווארען פאר א זמן ווען א בחור זאהל טוהן א זאך שלא לבייש מי שאין לו און מיט דעם ווערן א יום מיוחד?

די גמרא אין מסכת שבת דף ל"א עמוד א' דערציילט א מעשה פון א גוי וואס איז געקומען צו הלל און געבעטען ער זאל איהם מגייר זיין בתנאי אז הלל זאל איהם אויסלערנען די גאנצע תורה שטייענדיג אויף איין פיס. הלל האט מסכים געוועהן צו דער תנאי און געזאגט פאר'ן גוי "דעלך סני, לחברך לא תעבוד" וואס די ווילסט נישט זאל געטוהען ווערען פאר דיר זאלסטו נישט טוהען פאר דיין חבר. רש"י איז מסביר אופען פלאץ אז טאקע מצות שבין אדם למקום איז נישט אריין גערעכענט און דעם, אבער ווי באלד רוב מצוות אין די תורה זענען בין אדם לחבירו איז במילא קען מען זאגען רובו ככלו.

אז א בחור וואס ווערט בר מצוה ווערט א בר חיובה א מצווה ועושה, איז כדאי ער זאהל אין דעם טאג טוהן ווי מער מצוות. און אזוי ווי מיר זעהען פון דער מעשה מיט דער גוי וואס איז געקומען צו הלל אז דער ענין פון "דעלך סני, לחברך לא תעבוד" איז כנגד כל התורה כולה איז

זייער פאסיג אז גלייך ווען א בחור ווערט א בר חיובה זאהל ער טוהן א זאך וואס איז כנגד כל התורה כולה און מיט דעם קונה זיין ווי מער מצוות.

עס ווערט געברענגט פון ר' משה פיינשטיין אין אגרות משה או"ח סימן ד' ס"ק כ', אז "מנהג נכון הוא ללמוד מסכת ולגמור אותה ביום הבר מצווה, והוא דבר טוב", אז עס א גיטע מנהג אז א בחור זאל ענדיגען א מסכת גמרא אין די טאג פון זיין בר מצוה. מקען זאגען אז דער טעם פון דעם איז ווייל איינער פון די אנדערע טעמים וואס דער גמרא ענטפערט פארוואס חמשה עשר באב איז א יום המיוחד ווייל אין דעם טאג "פסקו מלכרות עץ למערכה" מען האט גענדיגט שניידן האלץ פאר דער מערכה. דער רבינו גרשום אין מסכת בבא בתרא דף קכ"א עמוד ב' זאגט, אז דער סיבה פארוואס דער יום שפסקו מלכרות עץ למערכה איז אזא גרויסע טאג, ווייל אין דער צייט וואס מען האט געשניטען דער האלץ האט מען מתבטל געווען פון לערנען תורה, און וויבאלד מען האט גענדיגט שניידען איז מען צוריק געגאנגען לערנען און דאס איז געווען א גרויסע שמחה. פאסט זיך זייער גיט אז די טאג פון דער בר מצוה וואס מיר האבען עקלערט איז אזוי גלייך ווי חמשה עשר באב זאל מען ענדיגען א מסכת. און ווי בעסער ווי ענדיגען מסכת תענית וואס די מסכת ענדיגט זיך מיט דער ענין פון חמשה עשר באב.

קומט אויס אז א טאג וואס מען איז מקיים דער שלא לבייש מי שאין לו און מיט דעם טוהט מען א זאך וואס איז כנגד כל התורה כולה, מען מאכט א סיום מסכת, און אז דער טאג ווערט א יום המיוחד שלא היו בישראל און ווערט אזוי גרויס ווי יום כיפור און חמשה עשר באב איז נישטא קיין גרעסערע סעודת מצוה ווי דעם.

אין די גלעגענהייט וויל איך דאנקען מיינע עלטערען און מלמדים וואס האבען אלע יאהרען אריין געלייקט אסאך כוחות אין מיר, אויך א ספעציעלער יישר כח פאר דער רב זאל מאריך ימים זיין וואס אין זיינע מוסדות בין איך אלע יאהרען נתגדל געווארען. דער אייבישטער זאהל זיי געבען לאנגע גיטע און געזינטער יאהרן זיי זאלען זוכה זיין צו אריכת ימים ושנים טובות און זיי זאלען האבען אסאך נחת פון זייערע קינדער. און מיינע עלטערען זאלען מיר מיט מיינע געשוויסטער פיהרען צו דער חופה בשעה טובה ומוצלחת בתוך נחת והרחבת הדעת באין מחסור כל, און מיר זאלען בקרוב אין פריידען זוכה זיין צו דער גאולה שלימה בבנין בית המקדש וואס דעמאלס וועט זיין די עכטער לא היו ימים טובים בישראל כמותו, ומלכינו בראשינו בב"א.

סדר ברכת המזון

שיר המעלות בשבוע ה' את שיבת ציון, היינו כחלמים: אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה, אז יאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה: הגדיל ה' לעשות עמנו, היינו שמחים: שובה ה' את שביתנו, כאפיקים בגבגב: הזרעים בדםעה ברנה יקצרו: הלוח ילך ובכה נשא משך הזרע, בא יבא ברנה נשא אלפתיו:

(יש אומרים: ברוך הוא וברוך שמו)

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם, הן את העולם כלו בטובו, בהן בחסד וברחמים, הוא נתן לחם לכל בשר, כי לעולם חסדו. ובטובו הגדול, תמיד לא חסר לנו, ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד, בעבור שמו הגדול, כי הוא קל זן ומפרנס לכל, ומטיב לכל, ומכין מזון לכל בריותיו אשר ברא, באמור, פותח את ידו ומשביע לכל חי רצון. ברוך אתה ה', הן את הכל:

נודה לך, ה' אלקינו, על שהנחלת לאבותינו, אךך חמדה טובה ורחבה, ועל שהוצאתנו ה' אלקינו, מארץ מצרים, ופדייתנו מבית עבדים, ועל בריתך שחתמת בבשרנו, ועל תורתך שלמדתנו, ועל חקיך שהודעתנו, ועל חיים חן וחסד שחוננתנו, ועל אכילת מזון שאתה זן ומפרנס אותנו תמיד, בכל יום ובכל עת ובכל שעה. ועל הכל, ה' אלקינו, אנהנו מודים לך, ומברכים אותך, ותברך שמך בפי כל חי תמיד לעולם ועד, כפתוב, ואכלת ושבעת, וברכת את ה' אלקיך על הארץ הטובה אשר נתן לך. ברוך אתה ה', על הארץ ועל המזון:

רחם נא, ה' אלקינו, על ישראל עמך, ועל ירושלים עירך, ועל ציון משכן כבודך, ועל מלכות בית דוד משיחך, ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו. אלקינו, אבינו, רענו, זוננו, פרנסנו וכלכלנו והרויחנו, והרוח לנו, ה' אלקינו מהרה מקל צרותינו. ונא אל תצריכנו, ה' אלקינו, לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלוואתם, כי אם לךך המלאה, הפתוחה, הקדושה והרחבה, שלא נבוש ולא נכלם לעולם ועד.

לראש חודש: אלקינו ואלקי אבותינו, יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר זכרוננו ופקדוננו, וזכרון אבותינו, וזכרון משיח בן דוד עבדך, וזכרון ירושלים עיר קדשך, וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך, לפלטה לטובה, לחן ולחסד ולרחמים, לחיים טובים ושלום, ביום ראש החדש הזה. זכרנו, ה' אלקינו, בו לטובה, ופקדנו בו לברכה, והושענו בו לחיים טובים, ובדבר ישועה ורחמים חוס וחסנו, ורחם עלינו והושענו, כי אליך עינינו, כי אלך עינינו, כי קל (מלך) חנון ורחום אתה.

ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו. ברוך אתה ה', בנה ברחמי ירושלים. אמן:

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם, הקל אבינו, מלכנו, אדירנו, בוראנו, גאלנו, ויצרנו, קדושו קדוש יעקב, רוענו רועה ישראל. המלך הטוב, והמטיב לכל, שבכל יום ויום הוא היטיב, הוא מטיב, הוא ייטיב לנו, הוא גמלנו, הוא גומלנו, הוא יגמלנו לעד לחן ולחסד ולרחמים ולרחות, הצלה והצלתה, ברכה וישועה, נחמה, פרנסה וכלפלה, ורחמים, וחסים טובים ושלום וכל טוב, ומכל טוב לעולם אל יחסרנו:

הַרְחֵמוּ, הוּא יִמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. הַרְחֵמוּ, הוּא יִתְבַרֵךְ בְּשֵׁמִים וּבְאֲרָץ. הַרְחֵמוּ, הוּא יִשְׁתַּבַּח לְדוֹר דּוֹרִים, וַיִּתְפָּאֵר בְּנוֹ לְעַד וּלְנֶצַח נְצַחִים, וַיִּתְהַדָּר בְּנוֹ לְעַד וְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים. הַרְחֵמוּ, הוּא יִפְרֹנְסֵנוּ בְּקָבוֹד. הַרְחֵמוּ, הוּא יִשְׁבּוֹר עֲלֵנוּ מֵעַל צָוָאֲרָנוּ, וְהוּא יוֹלִיכֵנוּ קוֹמָמִיּוֹת לְאַרְצָנוּ. הַרְחֵמוּ, הוּא יִשְׁלַח לָנוּ בְּרָכָה מְרֵבָה בְּבֵית הַזֶּה, וְעַל שְׁלַחָן זֶה שְׂאֻכְלֵנוּ עָלָיו. הַרְחֵמוּ, הוּא יִשְׁלַח לָנוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא זְכוֹר לְטוֹב, וַיְבַשֵּׁר לָנוּ בְּשׁוֹרֹת טוֹבוֹת וְשׁוּעוֹת וְנַחֲמוֹת.

אורח אומר: הַרְחֵמוּ, הוּא יִבְרַךְ אֶת בַּעַל הַבַּיִת הַזֶּה וְאֶת בַּעֲלַת הַבַּיִת הַזֶּה, אוֹתָם וְאֶת יָרְעָם וְאֶת בֵּיתָם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם.

יְהִי רָצוֹן, שְׁלֵא בּוֹשַׁב בַּעַל הַבַּיִת בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא כָּלָם לְעוֹלָם הַבָּא, וַיִּצְלַח מֵאֵד בְּכָל נִכְסָיו, וַיְהִי נִכְסָיו וְנִכְסֵינּוּ מִצְּלָחִים וּקְרוֹבִים לְעִיר, וְאֵל יִשְׁלַט שְׁטָן לֹא בְּמַעֲשֵׂי יָדָיו וְלֹא בְּמַעֲשֵׂי יְדֵינוּ, וְאֵל יִדְוֹק לֹא לִפְנֵינוּ וְלֹא לִפְנֵינוּ שׁוֹם דְּבַר הַרְהוּר חֲטָא וַעֲבָרָה וְעוֹן, מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם.

האוכל על שלחן אביו אומר: הַרְחֵמוּ הוּא יִבְרַךְ אֶת אָבִי מוֹרֵי בַּעַל הַבַּיִת הַזֶּה וְאֶת אִמִּי מוֹרְתִי בַּעֲלַת הַבַּיִת הַזֶּה, אוֹתָם וְאֶת יָרְעָם וְאֶת בֵּיתָם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם.

הַרְחֵמוּ, הוּא יִבְרַךְ אוֹתִי וְאֶת אִשְׁתִּי וְאֶת יָרְעֵי וְאֶת בֵּיתִי וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לִי, **אם יש לו אב ואם מוסיף:** וְאֶת אָבִי מוֹרֵי וְאֶת אִמִּי מוֹרְתִי, אוֹתָם וְאֶת יָרְעָם וְאֶת בֵּיתָם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם.

אוֹתָנוּ וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָנוּ, כְּמוֹ שְׁנֹתֵיכֶמוּ אֲבוֹתֵינוּ אֲבָרְהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב בְּכָל, מִלֵּל, כָּל, כֵּן יִבְרַךְ אוֹתָנוּ (**כשיש נכרי בבית:** בְּנֵי בְרִית) כְּלָנוּ יַחַד, בְּבְרָכָה שְׁלֵמָה, וְנֹאמֵר אָמֵן.

בְּמָרוֹם יִלְמְדוּ עֲלֵיהֶם וְעָלֵינוּ זְכוֹת, שְׁתֵּהָא לְמַשְׁמֶרֶת שְׁלוֹם, וְנִשְׂא בְרָכָה מֵאֵת ה', וַצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעָנוּ, וְנִמְצָא חַן וְשֹׁכֵל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹקִים וְאָדָם.

לראש חודש: הַרְחֵמוּ הוּא יִחַדֵּשׁ עָלֵינוּ אֶת הַחֹדֶשׁ הַזֶּה, לְטוֹבָה וּלְבְרָכָה:

הַרְחֵמוּ הוּא יִזְכְּנוּ לַיְמֹת הַמְּשִׁיחַ וְיַחֲזִי הָעוֹלָם הַבָּא. מְגִדִּיל (**לראש חודש:** מְגִדוֹל) יִשׁוּעוֹת מִלְכוּ, וְעֵשֶׂה חֲסֵד לְמַשִּׁיחוֹ, לְדוֹד וּלְזִרְעוֹ עַד עוֹלָם: עֵשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו, הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן.

יִרְאוּ אֶת ה' קְדוֹשֵׁיו, כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו: כְּפִירִים רָשׁוּ וְנָרְעוּ, וְדָרְשֵׁי ה' לֹא יִחְסְרוּ כָּל טוֹב: הוֹדוּ לַה' כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ: פוֹתַח אֶת יָדָיו, וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: בְּרוּךְ הַגֹּבֵר אֲשֶׁר יִבְטַח בְּה', וְהִיָּה ה' מִבְּטַחוֹ: נַעַר הַיִּתִּית גַּם זְקֵנָתִי, וְלֹא רֵאִיתִי צָדִיק נֶעְזֵב, וְזָרְעוֹ מִבְּקֵשׁ לָחֶם: ה' עַז לְעַמּוֹ יִתּוֹ, ה' יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם:

